Uradni list
Evropske unije

SL
Serija C

C/2025/3168

20.6.2025

Resolucija Evropskega odbora regij – Kompas za konkurenčnost za EU

(C/2025/3168)

EVROPSKI ODBOR REGIJ (OR),

Glavna sporočila

1. se strinja z oceno Evropske komisije, da Evropa zaradi **vztrajnega zaostajanja rasti produktivnosti** ni v koraku z drugimi velikimi gospodarstvi in da mora ukrepati zdaj, da bi prevzela vodilno vlogo pri ključnih tehnologijah ter se na teh področjih uveljavila kot vodilna svetovna sila na področju inovacij, produktivnosti in razogljičenja, ponovno postala konkurenčna in zaščitila svojo blaginjo;

2. vendar poudarja, da je konkurenčnost Evrope lahko odporna in trajnostna le, če je zakoreninjena v močnem evropskem socialnem modelu, ki temelji na socialni koheziji, zmanjševanju neenakosti in pravični obdavčitvi;

3. podpira **tri nujne elemente preobrazbe** in **horizontalne vidike omogočanja**, ki so navedeni v kompasu ter so nujni za podporo konkurenčnosti;

4. poudarja, da predlagani horizontalni vidiki omogočanja ne bi smeli privesti do bolj centraliziranega modela upravljanja, ki bi bil usmerjen zgolj v dialog med Komisijo in vladami držav v škodo podnacionalnih oblasti ter brez učinkovitega vključevanja teritorialne razsežnosti;

5. se sklicuje na **zavezo predsednice von der Leyen v strateških usmeritvah**, da bodo regije „še naprej v središču naših prizadevanj“, zato predlaga, **naj institucije EU, vlade držav članic, lokalne in regionalne oblasti ter zasebni sektor sodelujejo pri izvajanju kompasa, pri čemer se zavzema za lokalno usmerjen pristop**;

6. poziva k jasnim **načelom, kako bo potekalo to sodelovanje med vsemi ravnmi upravljanja** pri izvajanju kompasa v naslednjih petih letih, in glede tega predlaga **novo partnerstvo** med Evropskim odborom regij ter Komisijo, ki bi vključevalo naslednje:

— **sistematično** izvajanje **ocen teritorialnega učinka** za ključne pobude kompasa, ki neposredno vplivajo na občine in regije v vsej EU;

— vključevanje dela **mreže regionalnih središč OR (RegHub)**, ki posreduje povratne informacije o izvajanju predpisov EU na lokalni ravni, v letne **dialoge o izvajanju, ki jih bodo vodili pristojni komisarji**;

— organizacijo **letne politične razprave o stanju v zvezi s kompasom** in o njegovih posledicah za lokalne in regionalne oblasti za merjenje napredka pri povečevanju konkurenčnosti;

— upoštevanje raznolikosti (prednosti in pomanjkljivosti) ozemelj Evrope in razdelitve pristojnosti v državah članicah v okviru **orodja za usklajevanje konkurenčnosti**;

— hiter začetek **dela platforme Pripravljeni na prihodnost**; glede tega se zavezuje, da bo aktivno sodeloval pri prihodnjem delu platforme v zvezi s primernostjo in poenostavitvijo predpisov, ter poziva, naj se delovne metode platforme razširijo na predzakonodajno fazo, s čimer bo v celotnem zakonodajnem ciklu zagotovljen lokalen in skladen pristop na podlagi dokazov;

— hkrati bo poskrbljeno, da se v teritorialnih ocenah upošteva realnost regij z resnim tveganjem odseljevanja in staranja prebivalstva. Teritorialna razpršenost, staranje in nizka gostota prebivalstva ter pomanjkanje kritične mase podjetij ovirajo učinkovito izvajanje enotnih politik varstva konkurenčnosti. V kompasu bi bilo treba predvideti kazalnike in instrumente, prilagojene tem regijam, ter priznati tako njihove strukturne omejitve kot tudi njihov potencial, da bi jih pravično in učinkovito vključili v evropsko strategijo;

7. poudarja, da **zgolj sektorska ocena konkurenčnosti Evrope** ni dovolj za pospešitev rasti produktivnosti povsod po EU;

8. ugotavlja, da so lokalne in regionalne oblasti **ključna gonilna sila konkurenčnosti**, saj uresničujejo strateško agendo EU na lokalni ravni ter z naložbami in javnim naročanjem učinkovito podpirajo inovacijske sisteme;

9. je prepričan, da so konkurenčnost ter teritorialna, ekonomska, digitalna in socialna kohezija tesno medsebojno povezane in ključne za delovanje ter nadaljnji razvoj **enotnega trga**;

10. zagovarja izvajanje ukrepov za reševanje demografskih izzivov, da bi dosegli cilje kompasa;

11. pozdravlja predlagano **orodje za usklajevanje konkurenčnosti**, da se izboljša usklajevanje politik na ravni EU in ravni držav članic, vendar obžaluje, da je v kompasu za konkurenčnost le malo napisano o tem, kako naj bi to orodje delovalo, ter sploh nič o mehanizmu za preusmeritev politik EU, če bi se izkazalo, da ne morejo povečati konkurenčnosti EU; zato znova poziva, naj bo to orodje teritorialno naravnano in naj temelji na načelih, opisanih v tej resoluciji;

12. je zaskrbljen, da z ukrepi za **financiranje konkurenčnosti** še zdaleč ne bo mogoče zagotoviti dodatnih naložb v višini 750–800 milijard EUR letno, ki so potrebne v skladu z Draghijevem poročilom. Obsežnejša in strateška mobilizacija zasebnega kapitala mora biti prednostna naloga. Izdaja nadaljnjih skupnih dolžniških instrumentov za financiranje skupnih naložbenih projektov bi morala biti del širše razprave o financiranju dolgoročnega proračuna EU po letu 2027;

13. ugotavlja, da podjetja med glavnimi ovirami za rast in naložbe omenjajo visoko regulativno obremenitev v EU; pozdravlja cilj Komisije, da zmanjša stroške vseh upravnih obremenitev za 25 % za vsa podjetja in 35 % za MSP, ter se strinja z navedbami v kompasu, da je treba za obnovitev konkurenčnosti Evrope še veliko bolj kot doslej zmanjšati birokracijo; poudarja, da so učinkovita prizadevanja za **poenostavitev in zmanjšanje upravnega bremena** ključna za okrepitev konkurenčnosti EU ob sočasni **ohranitvi njenih gospodarskih, družbenih in okoljskih standardov ter regulativne stabilnosti in ob spoštovanju načel boljšega pravnega urejanja**;

14. znova poudarja poziv iz Draghijevega poročila, naj Evropska komisija na začetku vsakega mandata pred sprejetjem nove zakonodaje izvaja sistematične ocene in testiranje izjemnih situacij za vso veljavno zakonodajo in predpise EU, nato pa kodificira in konsolidira zakonodajo EU po področjih politike, vključno s poenostavitvijo in odpravo prekrivanja ter nedoslednosti vzdolž celotne zakonodajne verige, da bi bili predpisi bolj dosledni in konkurenčni;

Premostitev inovacijske vrzeli

15. poudarja, da so **raziskave in inovacije** najpomembnejši element za rast konkurenčnosti v Evropi, in se ob sklicevanju na člen 182 PDEU zavzema za to, da bi bili tudi v prihodnje vsi ukrepi na tem področju združeni v ločen okvirni program. Tako bi zajeli celotno raziskovalno in inovacijsko verigo od temeljnih raziskav do končnih proizvodov, s čimer bi zagotovili prihodnjo konkurenčnost Evrope;

16. poudarja, da je treba okrepiti prizadevanja za razvoj lokalnih inovacijskih sistemov, da bi v celoti odpravili razlike v inovacijah in zmanjšali inovacijski razkorak tako znotraj Evrope kot med EU in ZDA, pa tudi med EU in Kitajsko;

17. poudarja, da je treba nujno zaustaviti trend vse večjega odseljevanja inovativnih zagonskih podjetij in podjetij v razširitveni fazi iz Evrope; Komisijo poziva, naj pospeši oblikovanje prostovoljne **28. pravne ureditve za inovativna podjetja** in naj analizira njen možni teritorialni učinek; poudarja, da je treba v okviru dolgoročnega proračuna EU vlagati v pametne čezmejne programe, katerih cilj je podpiranje medregionalnih vrednostnih verig, ki krepijo regionalne inovacijske sisteme;

18. poudarja, da je za večjo konkurenčnost nujna kombinacija odličnosti na področju raziskav in inovacij ter znanja in zmogljivosti v proizvodnji: na celotni ravni tehnološke pripravljenosti je treba podpreti in olajšati visokotehnološke dejavnosti, od temeljnih raziskav do uvedbe na trgu in nadalje uvedbe v industriji, da bi okrepili odpornost;

19. podpira **priznavanje pridobivanja znanj in spretnosti**, izpopolnjevanja, preusposabljanja in vseživljenjskega učenja kot stebrov konkurenčnosti EU, saj je gospodarska prihodnost EU odvisna od tega, ali bo lahko obdržala visokousposobljeno, prilagodljivo in inovativno delovno silo; s tega vidika opozarja na ključno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri usklajevanju pridobivanja znanj in spretnosti z gospodarskimi potrebami ter na to, da je treba za vključevanje na trg dela tudi zmanjšati strukturne ovire, zlasti za ženske, ter zagotoviti pravične delovne pogoje, kot je zapisano v evropskem stebru socialnih pravic;

20. obžaluje, da v sporočilu ni jasno omenjen evropski zeleni dogovor, saj so zaveze, sprejete v njegovem okviru, ključnega pomena za konkurenčnost EU, ker javnim organom, zasebnim podjetjem in državljanom omogočajo dolgoročno načrtovanje;

Skupni načrt za razogljičenje in konkurenčnost

21. se strinja, da bi moral prehod na razogljičeno gospodarstvo prispevati k evropski konkurenčnosti, vendar poudarja, da je potrebna dodatna podpora za pravičen, zeleni in digitalni prehod kot bistveni del reformirane kohezijske politike;

22. svari pred **vse hujšimi posledicami podnebnih sprememb**, ki resno ogrožajo socialno varnost in konkurenčnost EU; poudarja, da morata gospodarska rast in zmanjševanje emisij toplogrednih plinov potekati sočasno ter da bi **misija za podnebno nevtralna in pametna mesta** (s približno 650 milijonov EUR vrednimi naložbami, ki prinašajo ogromen inovacijski potencial in poslovne priložnosti v ključnih sektorjih) **lahko postala steber politike varstva konkurence EU**;

23. poudarja, da je prilagajanje podnebnim spremembam enako ključna razsežnost strategije EU za konkurenčnost; poziva k okrepljeni podpori za lokalne in regionalne oblasti pri razvoju strategij za odpornost proti podnebnim spremembam, vključno z izboljšavami infrastrukture; poudarja pomen vključevanja ukrepov za prilagajanje na podnebne spremembe v ekonomske in industrijske politike, da se zaščitita dolgoročna konkurenčnost in socialna stabilnost;

24. pozdravlja objavo **dogovora o čisti industriji**, ki je namenjen obravnavi vztrajnih problemov industrijskih panog, ki si prizadevajo za razogljičenje, vendar poudarja, da mora imeti industrijska politika močno teritorialno razsežnost, da bi bilo izvajanje učinkovito, ter da je treba regije z energetsko intenzivnimi industrijskimi panogami dodatno podpreti;

25. pozdravlja namero Evropske komisije, da v letu 2025 predstavi naložbeni načrt za trajnostni promet in druge povezane pobude, zlasti načrt za ambiciozno evropsko železniško omrežje za visoke hitrosti; se strinja s ciljem Komisije, da se pospeši razogljičenje celotnega prometnega sektorja na najbolj ekonomsko učinkovit način, in poudarja potrebo po pristopu, ki bo upošteval posebnosti območij, da bi podprli maksimalno povezljivost in dostop;

26. pozdravlja **akcijski načrt za cenovno dostopno energijo** s prihodnjimi pobudami za znižanje stroškov energije za državljane, podjetja in industrijo ter poziva k resnični evropski energetski uniji s popolnoma in dobro povezanim trgom v vsej EU ter dobro delujočim sistemom upravljanja v njenem jedru; poudarja, da je treba spodbuditi lokalno proizvodnjo energije in zasebni sektor še bolj vključiti v energetski prehod;

27. opozarja, da je treba zagotoviti odpornost enotnega trga, ki je še naprej pod pritiskom, tako od zunaj kot znotraj EU, saj države članice z enostranskimi ukrepi, kot so neupravičene ovire za čezmejno trgovino in državne subvencije za njihove industrijske panoge, zasledujejo lastne kratkoročne interese. Poleg tega se MSP srečujejo z izzivi pri sledenju različnim predpisom držav članic, zlasti v zvezi s standardi na področju trajnostnosti. Premajhna usklajenost povečuje stroške zagotavljanja skladnosti, zapleta čezmejne dejavnosti in je zato ovira, ki jo je treba odpraviti;

28. poudarja, da evropska konkurenčnost in rast temeljita na odprtem gospodarstvu, ki je del svetovnih vrednostih verig. Pomembno je, da Evropa ohrani vrednote proste trgovine in multilaterizma, zato je važno, da diverzificira svoj izvoz in izvaža še v druge države poleg ZDA in Kitajske, ter okrepi svoje prostotrgovinske sporazume;

29. prav tako je bistveno, da kompas za konkurenčnost vključuje mehanizme za praktično in finančno podporo malim podjetjem v tradicionalnih panogah, kot sta turizem in kmetijstvo, da se zeleni in digitalni prehod ne bi dojemala kot dodatno breme, temveč kot dostopna priložnost. Del ureditve bi morali biti tudi lokalno usposabljanje, spodbujanje poslovnega sodelovanja in skupna digitalizacija;

30. poudarja, da bi moral biti **prehod na krožno gospodarstvo** strateška prednostna naloga za konkurenčnost EU, hkrati pa je treba povečati avtonomijo in odpornost EU; poziva k bistvenemu povečanju podpore EU za mesta in regije, da bodo lahko razvijala in izvajala sistemske krožne rešitve, zlasti na podlagi javnih naročil;

Zmanjšanje odvisnosti in povečanje varnosti

31. poudarja, da se EU ne sme obotavljati pri uporabi instrumentov zaščite, kot so **instrumenti trgovinske zaščite** in **uredba o tujih subvencijah**, da bi zagotovila, da podjetja EU ne bodo trpela zaradi nepoštene konkurence tujih podjetij. V zvezi s tem je treba opozoriti tudi na nujno prilagoditev **svežnja o carinski reformi**;

32. poudarja, da je za konkurenčnost EU odločilnega pomena **zanesljiva in diverzificirana oskrba s surovinami**, zlasti tistimi, ki veljajo za kritične in strateške, saj so ključni vložki za energijo, proizvodnjo hrane, gradbeništvo in industrijske panoge; opozarja tudi na pomen evropskega zavezništva za surovine in posebej pozdravlja, da se bodo vanj lahko vključile tudi regije;

33. meni, da je krepitev evropske varnosti in odpornosti prednostna naloga, in poudarja, da bi morale naložbe v obrambo ter tehnologije za dvojno rabo prispevati tudi h konkurenčnosti in regionalnemu razvoju;

34. vztraja, naj Komisija (tudi glede na večje potrebe po **naložbah** v varnost in **obrambo**) spodbudi **vesoljsko politiko** ter bistveno poveča naložbe v satelitski sistem Galileo, ki naj bo dovoljen za uporabo tudi v vojaške namene; priporoča, naj se vesoljski podatki hkrati izkoristijo za spremljanje okoljskih tveganj in preprečevanje podnebnih nesreč;

35. poudarja, da so **napredne tehnologije, kot so ključni sektorji polprevodnikov, biotehnologija in umetna inteligenca**, življenjskega pomena za konkurenčnost in tehnološko suverenost EU; izpostavlja, da so lokalne in regionalne oblasti ključni akterji pri razširjanju umetne inteligence tako v javnem kot zasebnem sektorju ter lahko zagotovijo zaupanje v njene rešitve z neposrednim vključevanjem javnosti in večjo preglednostjo.

V Bruslju, 3. aprila 2025

Predsednica
Evropskega odbora regij
Kata TÜTTŐ